

Štvrtá nedel'a cez rok A

Mt 5, 1- 12a

1. február 2026

Milé sestry a bratia v Kristovi

Podľa evanjelistu Matúša Ježiš na začiatku svojho účinkovania predniesol programovú reč, ktorú nazval rečou na hore. Základom tejto reči sú tzv. blahoslavenstvá - osem téz, ktorými sa Ježiš prihovára širokému publiku a ktoré označujeme za ústavný zákon celého Ježišovho spoločenstva, kresťanstva. Ústava sa vždy snaží vyjadriť - zovšeobecniť ducha celého spoločenstva - teda to, čo spoločenstvo drží pohromade, hoci nie je vyjadrená predpismi, paragrafmi jednotlivých zákonov. Ústava je skôr základ všetkých zákonov, ústava chce byť základom všetkého, čo spoločenstvo vytvára.

Keď sme túto Ježišovu reč dnes znovu počúvali, mohli sme sa v duchu spýtať, nakoľko je táto reč ešte aj dnes platná, nakoľko sú blahoslavenstvá osožné aj v dnešnom svete. Dá sa z Ježišových blahoslavenstiev odvodiť nejaký konkrétny program pre náš život v dnešnom svete? Svet má dnes mnoho tvárí a my kresťania sme len jednou z nich. Aj pod vplyvom médií, množstva informácií dnes zakusujeme relativizáciu hodnôt, aj pravidiel, na ktorých stála spoločnosť, dokonca i tých pravidiel, ktoré určovali pokojné spolunažívanie národov, štátov. Zároveň je dnes už ťažšie spoznať rozdiel medzi identitou veriaceho a neveriaceho človeka. Ťažšie je dnes skonštatovať, že ten a ten je ešte veriaci, a ten a ten už nie. Nakoniec tie hranice sa stierajú aj v našom vlastnom vnútri.

Pri ústave nie sú dôležité jednotlivé ustanovenia, ale skôr celkový duch. Aj my kresťania by sme mali skôr chápať zmysel Ježišovej reči, nehľadať v nej hneď konkrétny návod na konanie. (Aj keď poznanie vždy nakoniec má vyústiť aj do skutkov.) Ježišove blahoslavenstvá nechcú blahorečiť chudobu, ani utrpenie, či plač, smútok. A rovnako nechcú byť ani lacnou útechou pre tých, ktorí tieto trápenia vo svojom živote musia zakusovať.

Blahoslavenstvá sú skôr povzbudením na našej ceste za božím kráľovstvom. Za jeho hodnotami. Chcú, aby sme sa na tejto ceste nedali odradiť prekážkami, ani zvodmi, lákaním sveta. Aby sme sa nespoliehali na napodobovanie, imitáciu tých úspešných, aby sme hľadali vlastnú cestu života na základe hodnôt dobra, pokoja, lásky. Blahoslavenstvá by mali vstúpiť do nášho života ako nepriamy základ našej duchovnosti. Mali by nás povzbudiť na ceste stávania sa sebou a druhým Kristom zároveň, aj keď na tejto ceste sa nemáme opierať o vonkajšiu silu.

Ježiš od nás dnes nechce, aby sme svet valcovali v jeho mene, aby sme sa v jeho mene zaštitili silou, alebo zákonmi, ktoré budeme vymáhať hrozbou trestu. Ježiš nechce, aby sme z kresťanstva spravili ideológiu, na základe ktorej budeme svoje presadzovať názory silou. Naopak - ak dokážeme kráčať s Kristom bez vonkajších barličiek sily, vonkajšieho úspechu, vtedy aj my budeme o Kristovi svedčiť pred svetom. A možno sa nám podarí ukázať, že naopak bláznivé je spoliehať sa na vonkajšiu moc sveta, na silu majetku, či spoločenstvo mocných.

V minulom týždni som vo Viedni navštívil výstavu obrazov, ktoré sa pokúšajú vyjadriť miesto viery a náboženstva v dnešnom relativizovanom svete. Niektoré obrazy sa mohli zdať príliš kritické, provokujúce, či nabúravajúce stáročné predstavy. Skutočná viera si uvedomuje otázku výtvarného znázornenia Boha i jednotlivých aspektov viery. Veď už Židia mali zákaz zobrazovať Boha, dokonca i vyslovovať jeho meno. Napriek tomu my kresťania sme si po stáročia pomáhali rôznymi obrazmi.

Z výstavy som si odniesol pocit - a asi som nebol sám: podobne o nej písali aj viacerí kolegovia, ktorí ju navštívili - že naznačuje práve onú chudobu ducha, v ktorej nemáme svet presviedčať násilu, ale v ktorej sa aj my sami budeme vidieť trochu s nadhľadom, so skromnosťou. Veď Ježiš nás svojimi blahoslavenstvami nevedie k ovládaniu druhých, ani k nejakej vševládúcosti. Namiesto toho nás vedie k tomu, aby sme v pokore ducha hľadali druhých, Druhého. Či už na zemi alebo na nebi. A to je nakoniec aj cesta k tomu, aby sme našli samých seba.